

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ СУДОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ОПЕРАЦІЙ З НАРАХУВАННЯ ТА ВИПЛАТИ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

Анотація. Розглянуто поняття організації судово-економічної експертизи.

Аннотация. Рассмотрено понятие организации судебно-экономической экспертизы.

Annotation. The concept of organization of forensic economic expertise has been considered.

Ключові слова: організація, судово-економічна експертиза, організація судово-економічної експертизи, заробітна плата.

Економіка країни успішно розвивається, якщо затрати живої і матеріалізованої праці відповідають нормативам, необхідним для виконання виробничих планів з випуску продукції, робіт і послуг. Облік заробітної плати є однією з найгроміздкіших та найважливіших ділянок у бухгалтерському обліку підприємства і, відповідно, у судово-економічній експертизі (далі – СЕЕ). Як показує практика, велика кількість порушень і корисливих зловживань допускається під час здійснення операцій, пов'язаних з розрахунками щодо оплати праці [1]. Саме експерт-економіст здатен надати кваліфіковану допомогу та розробити пропозиції не тільки щодо запобігання незаконному привласненню коштів, порушенню правил бухгалтерського обліку і контролю, а й дає рекомендації щодо раціонального використання трудових ресурсів на підприємстві, своєчасної виплати заробітної плати працюючим.

Проблемами вивчення теоретичних основ організації СЕЕ займалися такі вітчизняні вчені, як Білуха М. Т. [2], Бутинець Ф. Ф. [3], Мумінова-Савіна Г. Г. [1], Понікаров В. Д. [4] та ін.

Метою статті є вивчення теоретичних основ організації СЕЕ операцій з нарахування та виплати заробітної плати.

Для визначення поняття "організація СЕЕ операцій з нарахування та виплати заробітної плати", необхідно охарактеризувати такі поняття, як: "організація", "судово-економічна експертиза" та "заробітна плата".

Так, судово-економічна експертиза – це процесуальна форма, що полягає у вивченні експертом-бухгалтером матеріалів справи в межах його спеціальних знань на завдання слідчого або суду, з метою встановлення фактичних обставин кримінальної чи цивільної справи і надання експертного висновку [3]. Сутність СЕЕ полягає у дослідженні фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання, яке в межах чинного законодавства здійснюється особою, котра володіє спеціальними знаннями в галузі економіки, з метою надання висновку стосовно кола питань, що були поставлені органами дізнання, досудового слідства чи суду [4].

Поняття "організація" відноситься до числа найбільш часто вживаних. Так, поняття "організація" розглядають у двох аспекта: як упорядкованість та спрямованість. Узагалі під організацією розуміють сукупність процесів або дій, спрямованих на об'єднання елементів або частин в цілу життєздатну стійку систему [5]. Поняття "організація" охоплює такі взаємопов'язані елементи: мету, завдання, розподіл відповідальності й визначення кількості рівнів в ієрархії управління, створення організаційного клімату, побудову єдиної організаційної системи [6].

Під заробітною платою, відповідно до Закону України "Про оплату праці" [7], розуміють винагороду, обчислену, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором власник або уповноважений ним орган виплачує працівникові за виконану ним роботу.

На основі розглянутих понять представлено визначення поняття "організація СЕЕ операцій з нарахування та виплати заробітної плати". Отже, організація судово-економічної експертизи операцій з нарахування та виплати заробітної плати – це система заходів, яка складається із визначення цілей, встановлення взаємозв'язку сил і засобів, забезпечення умов для ефективного дослідження діяльності організації з операцій нарахування та виплати заробітної плати, особою, яка володіє спеціальними знаннями у галузі економіки, з метою оптимізації та упорядкованості процесу надання висновку.

Таким чином, СЕЕ досліджуючи операції з праці та заробітної плати, сприяє попередженню порушень трудового законодавства, що виникають між учасниками трудового права і завдають втрат учасникам цих відносин [2].

Один із напрямків подальшого дослідження – це вдосконалення методики СЕЕ операцій з нарахуванням та виплати заробітної плати.

Виходячи із викладеного вище, можна зробити висновок, що для найбільш повного та обґрунтованого розуміння теоретичних основ організації СЕЕ операцій з нарахуванням та виплати заробітної плати, необхідно чітко визначитись з понятійним апаратом даної теми.

Література: 1. Мумінова-Савіна Г. Г. Судово-бухгалтерська експертиза : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни / Мумінова-Савіна Г. Г. – К. : КНЕУ, 2004. – 268 с. 2. Білуха М. Т. судово-бухгалтерська експертиза: Судово-бухгалтерська експертиза : підручник / Білуха М. Т. – К. : Вид. компанія "Воля", 2004. – 656 с. 3. Бутинець Ф. Ф. Судово-бухгалтерська експертиза : навч. посібн. / Бутинець Ф. Ф. ; за ред. Ф. Ф. Бутинця. – Житомир : Рута, 2004. – 460 с. 4. Понікаров В. Д. Судово-економічна експертиза : навчальний посібник / В. Д. Понікаров, С. М. Попова, Л. М. Попова. – 2-ге вид., доп. та переробл. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 272 с. 5. Дікань Л. В. Контроль і ревізія : навч. посібник / Дікань Л. В. – К. : Знання, 2007. – 328 с. 6. Дікань Н. В. Менеджмент : навч. посібник / Н. В. Дікань, І. І. Борисенко. – К. : Знання, 2008. – 389 с. 7. Про оплату праці : Закон України від 24.03.1995 р. № 108/95-ВР (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?code=108/95-%C2%D0%7Cst8>.